

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-1262-20/2023. számú ügyben,
rendőrségi panaszeljárás tárgyában.
(előzmény ügy: RI-AJBH-18/2020.)

Érintett szervek:

- V. Rendőrkapitányság

2023.

Az eljárás megindítása

a továbbiakban: panaszos) panaszt terjesztett elő a vele szemben 2019. június 15-én foganatosított rendőri intézkedéssel szemben.

A panaszos beadványában sérelmezte, hogy a vele szemben intézkedő rendőr "lekezelő és flegma stílusú volt", a bejelentési szándékával kapcsolatban semmilyen tájékoztatást nem adott, továbbá azonosítási kötelezettségének nem megfelelően tett eleget.

Tekintettel arra, hogy a beadványban megfogalmazott sérelmek felvetik a panaszos alapvető jogainak sérelmét, továbbá figyelemmel a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92.§-ának (1) bekezdésében, valamint az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 18. §-ának (1) bekezdése f) pontja és 39/F. §-ában foglalt hatásköri szabályokra, vizsgálatot indítottam.

Az érintett alapvető jogok

- Az emberi méltósághoz való jog [Alaptörvény II. cikk]
- A személyi szabadsághoz való alapvető jog [Alaptörvény IV. cikk]
- A tisztességes hatósági eljáráshoz, megfelelő ügyintézéshez való jog [Alaptörvény XXIV. cikk]
- A petíciós jog [Alaptörvény XXV. cikk]

Az alkalmazott jogforrások

- Magyarország Alaptörvénye [a továbbiakban: Alaptörvény]
- Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény [a továbbiakban: Ajbt.]
- A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény [a továbbiakban: Rtv.]
- Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény [a továbbiakban: Info. tv.]
- A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22) BM rendelet [a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat]

A tényállás megállapításai

1. A panaszbeadvány

A panasz szerint a panaszos 2019. június 15-én 12 óra 20 perc körül szeretett volna tájékoztatást kérni és bejelentést tenni a V... Rendőrkapitányságon (a továbbiakban: Rendőrkapitányság).

A Rendőrkapitányság épületéhez érkezett a panaszos, majd csengetett, mire a kaputelefonon a következő hangzott el: „mi a k. anyáért nyomkodod a gombot”.

Miután a panaszos bement a Rendőrkapitányság épületébe, egy kis ablakon keresztül beszélt egy rendőrrel, aki „lekezelő és flegma stílusú volt”. A panaszos sérelmezte, hogy a bejelentési szándékával kapcsolatban semmilyen tájékoztatást nem kapott, a rendőr csupán annyit közölt, hogy „nem tudja”.

A panaszos beadványa szerint a panaszos közölte, hogy szeretné, ha bocsánatot kérne tőle a rendőr az obszcén kifejezés használata miatt, aki azonban nem kért bocsánatot.

A panaszos sérelmezte, hogy a rendőr nem tett eleget azonosítási kötelezettségének, nevét és jelvénye számát „gyorsan eldarálta”. A panaszos kérte az intézkedő rendőrt, hogy írja le neki egy papírra, azonban a rendőr ezt megtagadta.

2. A rendőrség álláspontja

A panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kértem a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint kértem, hogy küldjék meg az azzal kapcsolatos további rendőrségi dokumentumokat és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

a) A Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele az alábbiakat tartalmazza:

L. B. r. őrm. 2019. június 15-én objektumőri szolgálatot látott el, amikor 12 óra körül a Váci Rendőrkapitányság épületénél megjelent a panaszos.

A panaszos zaklatott állapotban megkérdezte, hogy miért szidja az édesanyját. A rendőr nem értette, hogy miért kérdezte ezt a panaszos, azonban a panaszos nem fejtette ki bővebben.

Miután kissé megnyugodott a panaszos, elmondta, hogy bejelentést szeretne tenni. L. B. r. őrm. felhívta a panaszos figyelmét arra, hogy valószínűleg sokat kell majd várakoznia, mivel a bűnügyes kollegák helyszínelnek.

A panaszos többszöri kérdésre sem árulta el, hogy milyen ügyből kifolyólag szeretne bejelentést tenni, így a rendőr jogi felvilágosítást nem tudott számára adni.

L. B. r. őrm. a panaszos kérésére jól érthetően elmondta a nevét és jelvéyszámát, azonban papírra nem írta le, mivel intézkedést nem kezdeményezett a panaszossal szemben.

Az intézkedő rendőr nem volt lekezelő, flegma stílusú, nem szidalmazott senkit, mindvégig tisztelettudóan, udvariasan, a rendőri hivatáshoz méltóan kommunikált a panaszossal.

A parancsnoki kivizsgálás szerint az intézkedés alatt a „bűnügyes kollegák” Nagybörzsöny településen adatgyűjtést és egyéb nyomozati tevékenységet végeztek.

b) A parancsnoki kivizsgálás szerint az intézkedő rendőr által elkövetett visszaélést, szabálysértésre vagy bűncselekményre utaló körülményt nem állapított meg az őrsparancsnok.

c) A rendőrök jelentései az alábbi többletinformációkat tartalmazzák:

A panaszos belépett a Rendőrkapitányság épületébe és a következő kijelentéseket tette: „Miért szidják az édesanyámat? Maguk lopnak, csálnak, hazudnak, és még az anyámat is a szájukra veszik?”, majd sírni kezdett.

Miután kissé megnyugodott a panaszos, közölte, hogy feljelentést szeretne tenni. L. B. r. őrm. tájékoztatta, hogy természetesen megteheti, azonban valószínűleg sokat kell várnia, mert a bűnügyes kollegák akkor éppen helyszíneltek, és nem tudták, hogy mikor érnek vissza.

L. B. r. őrm. többször is megkérdezte a panaszost, hogy milyen ügyben szeretne feljelentést tenni, ugyanis a r. tőrm. baleseti helyszínelő a Rendőrkapitányság épületében tartózkodott, így

abban az esetben, ha a panaszos közlekedéssel kapcsolatos szabálysértés vagy bűncselekmény miatt szeretett volna feljelentést tenni, akkor azt várakozás nélkül megtehetette volna. A panaszos nem árulta el, hogy milyen ügyben szeretett volna feljelentést tenni.

L. B. r. örm. nem kért bocsánatot a panaszostól, mivel nem tett semmit, ami miatt bocsánatot kellett volna kérnie.

d) A Rendőrkapitányság által megküldött egyéb dokumentumok a panaszügy elbírálása szempontjából további releváns információt nem tartalmaznak, így azok ismertetésétől eltekintek.

A vizsgálat megállapításai

I. Az alapvető jogok tekintetében

1. Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz [...] (Alaptörvény II. cikk). Az Alaptörvény hatálybalépését követően is hivatkozási pontot jelentő alkotmánybírói gyakorlat az emberi méltósághoz való joggal kapcsolatban arra hívja fel a figyelmet, hogy a méltóság az emberi léttel eleve együtt járó minőség, amely oszthatatlan és korlátozhatatlan, és ezért minden emberre nézve egyenlő [23/1990. (X. 31.) AB határozat]. *„Az emberi méltósághoz való jog azt jelenti, hogy van az egyén autonómiájának, önrendelkezésének egy olyan mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva – a klasszikus megfogalmazás szerint – az ember alany marad, s nem válhat eszközzé vagy tárggyá”* [64/1991. (XII. 17.) AB határozat].

Az Alkotmánybíróság ugyanakkor már az egyik korai határozatában rögzítette [és ettől későbbi gyakorlatában sem tért el, mint ahogy ezt a 8/2014. (III. 20.) AB határozatában is külön megerősítette], hogy *„az emberi méltósághoz való jogot az ún. »általános személyiségi jog« egyik megfogalmazásának tekinti”*. Az *„általános személyiségi jog”* *„»anyajog«, azaz olyan szubszidiárius alapjog, amelyet mind az Alkotmánybíróság, mind a bíróságok minden esetben felhívhatnak az egyén autonómiájának védelmére, ha az adott tényállásra a konkrét, nevesített alapjogok egyike sem alkalmazható”* [8/1990. (IV. 23.) AB határozat].

Az emberi méltósághoz való jog csak az emberi státus meghatározójaként, az élethez való joggal fennálló egységében abszolút és korlátozhatatlan. Az emberi méltósághoz való jog *„anyajog”* mivoltából levezetett egyes részjogai (mint pl. az önrendelkezéshez és a személy testi integritásához való jogok) bármely más alapjoghoz hasonlóan korlátozhatók. Csak a lényeges tartalom tekintetében korlátozhatatlanok [ld. 75/1995. (XII. 21.) AB határozat; 36/2005. (X. 5.) AB határozat].

2. Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni (Alaptörvény XXIV. cikk). A tisztességes hatósági eljáráshoz, megfelelő ügyintézéshez való jog az Európai Unió Alapjogi Chartája 41. cikke nyomán új alapvető jogként jelent meg az Alaptörvényben.

„Az Alaptörvény XXIV. cikke önálló, az ügyintézés alapjogaként ismeri el a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot. Az alapjogi védelem kiterjed többek között a részrehajlás nélküli, tisztességes, ésszerű határidőn belüli ügyintézésre, a hatósági aktusok törvényben meghatározott indokolására és a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésére. A

közigazgatási szerv a jogalkalmazás során, a konkrét eljárásában nem hagyhatja figyelmen kívül az ügyfél jogait, egyidejűleg kell teljesítenie közérdekvédelmi és szubjektív jogvédelmi funkcióját. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában nem azonosította a XXVIII. cikk (1) bekezdésének tartalmát meghatározó, abszolút jogot, azonban elismerte a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog tartalmához tartozó számos részjogosítvány alapjogi jellegét (pl. a hatósági eljárás időbeli dimenziója, a határozat közlése és a közlés módja, valamint a fegyveregyenlőség joga)” [3311/2018. (X. 16.) AB határozat].

II. Az ügy érdemében

A panaszos beadványában sérelmezte, hogy a vele szemben intézkedő rendőr “lekezelő és flegma stílusú volt”, a bejelentési szándékával kapcsolatban semmilyen tájékoztatást nem adott, továbbá azonosítási kötelezettségének nem megfelelően tett eleget.

1. A panaszos sérelmezte, hogy bejelentési szándékával kapcsolatban semmilyen tájékoztatást nem kapott.

A panasz szerint a panaszos sérelmezte, hogy a bejelentési szándékával kapcsolatban semmilyen tájékoztatást nem kapott, a rendőr csupán annyit közölt, hogy „nem tudja”.

A Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele szerint a panaszos többszöri kérdésre sem árulta el, hogy milyen ügyből kifolyólag szeretne bejelentést tenni, így *L. B. r. őrm.* jogi felvilágosítást nem tudott számára adni. *L. B. r. őrm.* tájékoztatta a panaszost, hogy természetesen megteheti a feljelentést, azonban valószínűleg sokat kell várnia, mert a bűnügyes kollegák éppen helyszíneltek és nem tudták, hogy mikor érnek vissza.

Az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőrség felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak.

Az Rtv. 24. §-a (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzá fordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.

A panaszos álláspontja szerint nem kapott megfelelő tájékoztatást a bejelentési szándékával kapcsolatban, azonban a rendőrség álláspontja szerint az intézkedő rendőr mindent megtett annak érdekében, hogy eleget tegyen tájékoztatási kötelezettségének.

A panaszosi és rendőrségi álláspontok között ellentmondás feszül, amely ellentmondást a rendelkezésre álló információk alapján feloldani nem lehet, így e tekintetben a panaszos alapvető jogát érintő visszásság fennállásáról nem áll módomban állást foglalni.

2. A panaszos sérelmezte, hogy az intézkedő rendőr azonosítási kötelezettségének nem megfelelően tett eleget.

A panaszos sérelmezte, hogy a rendőr nem tett eleget azonosítási kötelezettségének, nevét és jelvénye számát „gyorsan eldarálta”. A panaszos kérte az intézkedő rendőrt, hogy írja le neki egy papírra, azonban a rendőr ezt megtagadta.

A Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele szerint *L. B. r. őrm.* a panaszos kérésére jól érthetően elmondta a nevét és jelvényszámát, azonban papírra nem írta le.

Az Rtv. 20. §-a (2) bekezdésének megfelelően a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, [...] szóban közölni.

Az Rtv. 20. §-ának hivatkozott (2) bekezdése alapján tehát az intézkedő rendőr valóban szóban köteles megadni a nevét és azonosító számát, továbbá – ahogy arra a rendőrség is utalt – nevesített Rtv. szerinti intézkedés sem történt.

Figyelemmel arra, hogy a panaszost hátrány nem érte, hiszen a sérelmezett esemény és az érintett rendőr beazonosítható volt, álláspontom szerint nem merült fel alapvető joggal összefüggő visszásság.

3. A panaszos sérelmezte az intézkedő rendőr hangnemét.

A panasz szerint miután a Rendőrkapitányság épületéhez érkezett a panaszos, csengetett, mire a kaputelefonon a következő hangzott el: „mi a k. anyádért nyomkodod a gombot”. Miután bement a Rendőrkapitányság épületébe, egy kis ablakon keresztül beszélt egy rendőrrel, aki „lekezelő és flegma stílusú volt”.

A Rendőrkapitányság tájékoztató levele szerint az intézkedő rendőr nem volt lekezelő, flegma stílusú, nem szidalmazott senkit, mindvégig tisztelettudóan, udvariasan, a rendőri hivatáshoz méltóan kommunikált a panaszossal.

A panasz ezen eleme kapcsán felhívom a figyelmet az Rtv. 2. §-ában foglaltakra. Szükségesnek tartom kiemelni továbbá a Rendőri Hivatás Etikai Kódexét (a továbbiakban: Etikai Kódex), amely iránymutatásul szolgál a Rendőrség számára a rendőrök által követendő magatartás tekintetében. Az Etikai Kódex 1. pontjának második mondata a rendőrrre vonatkozóan előírja: „Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie”. Az 5. pont szerint: „[a] rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit előítéletektől és indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt mástól sem tűri el”. A 7. pont utolsó mondata szerint: „[t]udatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős”.

Indokoltnak tartom felidézni a Független Rendészeti Panasztestület 64/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalásában foglaltakat: *A „rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve”.*

A fentieknek megfelelően az állam kényszerhatalma nevében eljáró rendőrök bármilyen olyan kommunikációs megnyilvánulása, amely lealacsonyító, megalázó jellegű, alapvető jogot sért.

A panaszos álláspontja szerint az intézkedő rendőr obszcén kifejezést használt, továbbá lekezelő és flegma stílusú volt, ellenben a rendőrség álláspontja szerint az intézkedő rendőr

nem szidalmazott senkít, mindvégig tisztelettudóan, udvariasan, a rendőri hivatáshoz méltóan kommunikált a panaszossal.

A panaszosi és rendőrségi álláspontok között ellentmondás feszül, amely ellentmondást a rendelkezésre álló információk alapján feloldani nem lehet, így e tekintetben a panaszos alapvető jogát érintő visszásság fennállásáról nem áll módomban állást foglalni.

Budapest, 2023. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos

